

তাৰিখ ২৯ APR 1987

পঠন... ড. কলাম

জিৱচা গণ

অবহেলিত এক মাদ্রাসাৰ
কথা

নারায়ণগঞ্জ ইসলামিয়া সিনিয়ৰ মাদ্রাসাৰ কৰ্তৃপক্ষ বহু চেষ্টা তদবিৰেৰ পৰ অত্ৰ প্ৰতিষ্ঠানে দাখিল, আলিম ও ফাজিল পৰীক্ষাৰ কেন্দ্ৰ স্থাপনে সক্ষম হয়েছেন। সমগ্ৰ নারায়ণগঞ্জ জেলাৰ অন্য কোন মাদ্রাসায় পৰীক্ষা কেন্দ্ৰ ছিল না। ১৯৮৭ সনেই প্ৰথম বাবেৰ মত নারায়ণগঞ্জ জেলাৰ কোন একটি মাদ্রাসায় দাখিল পৰীক্ষা অনুষ্ঠিত হচ্ছে। গত ১৬ এপ্ৰিল থেকে সাৱা দেশে দাখিল পৰীক্ষা শুরু হয়েছে। অতীতে এ জেলাৰ ছাত্ৰদেৱ দূৰ দূৰাণ্তে গিয়ে পৰীক্ষায় অংশগ্ৰহণ কৰতে হত। এখন থেকে ছাত্ৰদেৱ সেই ভোগান্তি অনেকাংশে হ্রাস পাৰে বলে আশা কৰা যায়।

নারায়ণগঞ্জ বাংলাদেশেৰ একটি অন্যতম প্ৰধান জেলা শহৰ। এই শহৰেৰ ইতিহাস বহু প্ৰাচীন। রাজধানী ঢাকা শহৰেৰ সবচেয়ে নিকটবৰ্তী শহৰ এটি। অৰ্থ এই শহৰে মাত্ৰ একটি আলিম ও একটি ফাজিল মাদ্রাসা আছে। আৱ সেই ফাজিল মাদ্রাসাটি হচ্ছে নারায়ণগঞ্জ জেলাৰ কেন্দ্ৰীয় দৈদণানোৰ সঞ্চিকটে অবস্থিত।

নারায়ণগঞ্জ ইসলামিয়া সিনিয়ৰ মাদ্রাসা। বৰ্তমানে অবহেলিত এই মাদ্রাসাটি প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে ছিল ১৯৫২ সালে।

মাদ্রাসাটিৰ পারিপার্শ্বিক পৰিবেশ মোটামুটি ভাল। যে এলাকায় মাদ্রাসাটি অবস্থিত তা শহৰেৰ কোলাহল থেকে সম্পূৰ্ণ মুক্তি বলা যায়। ঢাকা-নারায়ণগঞ্জ প্ৰধান সড়কেৰ দক্ষিণ দিকে বিস্তৃত ইদগাহ এবং উত্তৰ দিকে স্টেডিয়াম। আৱ ইদগাহেৰ পৰই মাদ্রাসার স্থিতি। মাদ্রাসার সামনে একটি সুন্দৰ চতুরঙ্গাকৃতি পুকুৰ আছে। আৱাৰ পুকুৰটিৰ অপৰ পাৰ্শ্বে রয়েছে একটি ব্যক্তিক্ৰমধৰ্মী উচ্চ বিদ্যালয়। ব্যক্তিক্ৰমধৰ্মী বলাৰ কাৰণ এই যে, সেখানে বাংলা ও ইংৰেজীৰ পাশাপাশি আৱবীৰ উপৰও ছাত্ৰদেৱ শিক্ষা দেয়া হয়। তাই এ এলাকায় আদ্যাৰধি শিক্ষার পৰিবেশ বজায় আছে।

মাদ্রাসাটি প্ৰতিষ্ঠাৰ দীৰ্ঘ ৩৫ বছৰও এৰ তেমন কেন উন্নতি সাধিত হয়নি। সঠিক উদ্যোগ ও অৰ্থেৰ অভাবেই মূলতঃ উন্নতি কৰা সম্ভব হয়নি। মাদ্রাসার দুটি একতলা ভবন

অবস্থাতে এখন পৰীক্ষা কেন্দ্ৰ হওয়াতে এখন পৰীক্ষা কেন্দ্ৰ গৈছে।

নিৰ্মাণ কৰা হয়েছে। এটি সেমি পাকা ধৰনেৰ। তাই প্ৰতিবাৰই ঝড়ে এৱ ক্ষতি হত। কিন্তু এবাৰ এৰ কিছুটা সংস্কাৰ কৰা হয়েছে। তবুও যথেষ্ট আশংকা রয়েছে। অপৰ অংশটি গড়া হয়েছে ৪/৫ বছৰ পৰৰে। তবে অৰ্থেৰ অভাবে কাজ তখন সম্পূৰ্ণ কৰা সম্ভব হয়নি। দোতলাৰ কাজ হাতে নেয়া হয়েছিল কিন্তু তাও অল্প কিছুদিন পৰ আবাৰ বন্ধ হয়ে যায়। বিগত ছয় মাস যাবত এই অবস্থাই রয়েছে।

২২ জনেৰ মত শিক্ষকসহ মোট ২৮ জন এই প্ৰতিষ্ঠানেৰ সাথে জড়িত আছেন। এই মাদ্রাসাতে তিনশতাধিক ছাত্ৰ বৰ্তমানে অধ্যয়নৰত আছে। এৰ মধ্যে ৬০ জনেৰ মত ছাত্ৰ মাদ্রাসা বোর্ডিং-এ থাকে। এটি লিমাই বোর্ডিং। মাদ্রাসার বোর্ডিংটিও মূল মাদ্রাসা ভবনেৰ ৩/৪টি শ্ৰেণীকক্ষ দ্বাৰা চালানো হচ্ছে। এক একটি কক্ষে যে ক'জন ছাত্ৰ থাকা দৰকাৰ তাৱ প্ৰায় তিনিশ কৰে ছাত্ৰ থাকে। বৃষ্টি হলে ঘৰেৰ মধ্যে পানি প্ৰবেশ কৰে বিনা বাধায়। বোর্ডিংটিৰ খৰচ নিৰ্বাহ কৰা হয় প্ৰধানতঃ কোৱাৰ্বনীৰ চামড়া ও জাকাতেৰ অৰ্থ দ্বাৰা।

মাদ্রাসাটি একতাৰ দীৰ্ঘ ৩৫ বছৰও এৰ তেমন উন্নতি সাধিত হয়নি। মাদ্রাসার দুটি একতলা ভবন

অত্যন্ত যেহেতু সমগ্ৰ নারায়ণগঞ্জ জেলাৰ একমাত্ৰ পৰীক্ষা কেন্দ্ৰ এটি— তাই এ মাদ্রাসাৰ আও সংস্কাৰ কৰা প্ৰয়োজন। রমজানেৰ পৰ অনুষ্ঠিত হতে যাচ্ছে আলিম ও ফাজিল পৰীক্ষা। তাই ভবনটিকে বিতল কৰা জৰুৰী প্ৰয়োজন। যাতে আসন সংকুলান হয় এবং দূৰ থেকে আগত ছাত্ৰৰা প্ৰয়োজনে থাকতেও পাৰে। ছাত্ৰতাৰাসেৰ জন্য আলাদা ভবন কৰা দৰকাৰ যাতে ছাত্ৰদেৱ থাকাৰ অসুবিধা দূৰ হয় এবং শ্ৰেণীকক্ষকে বাসকক্ষ হিসেবে ব্যবহাৰ কৰতে না হয়।

বৰ্তমানেৰ এই ঘৃণেধৰা সমাজ ব্যবস্থায় মাদ্রাসা ও স্কুল-কলেজেৰ মধ্যে বিৱৰিত সৃষ্টি হয়ে আছে। তবে, যেইকু ধৰ্মীয় জ্ঞান চৰ্চা হয় সমাজে তাও এ মাদ্রাসা শিক্ষা ব্যবস্থাৰ দৰকন্তই। সুতৰাং আমাদেৱকে মাদ্রাসা শিক্ষা ব্যবস্থাৰ উন্নতিৰ দিকে জোৱ দিতে হবে। মাদ্রাসাগুলোৰ উন্নতি ও মাদ্রাসা শিক্ষা ব্যবস্থাৰ পুনৰ্বিন্যাস সাধন কৰতে হবে। তবেই মাদ্রাসা শিক্ষাৰ প্ৰসাৱ ঘটবৈ এবং প্ৰতিভাৰান-ধৰ্মীৰ জেলেও এৱ প্ৰতি আকৃষ্ট হবে বলে সকলেৰ দৃঢ় বিশ্বাস।

—তালহা ইবনে নজুল